

Otázka: Hospodářský proces

Předmět: Ekonomie

Přidal(a): tereres

HOSPODÁŘSKÝ PROCES

- proces probíhající ve společnosti s rozvinutou dělbou práce a tržními vztahy
- umožňuje společnosti vytvořit statky a služby, kterými uspokojí jednotlivci i celá společnost své potřeby

- má 4 po sobě jdoucí fáze:
 - **výroba**
 - **rozdělování a přerozdělování**
 - **směna**
 - **spotřeba**

1) VÝROBA

- **VÝROBA = činnost, při které člověk přetváří přírodu ve statky a služby** (výrobu může provádět jednotlivec i celé výrobní firmy)
- k výrobě potřebujeme 4 základní výrobní činitelé = **VÝROBNÍ FAKTORY** (všechny VF jsou omezené a vzácné):
 1. **práce**

2. **přírodní zdroje (půda)**
3. **kapitál**
4. **informace**

PRÁCE:

- **PRÁCE = Cílevědomá lidská činnost vytvářející statky a služby** (práce může být fyzická a duševní)
- **PRACOVNÍ SÍLA = souhrn fyzických a duševních schopností člověka konat práci**
- **CENA PRÁCE = mzda** nebo **plat** (výši mzdy ovlivňuje množství a kvalita práce, kvalifikace, poptávka po určitém druhu práce atd.)

Nominální mzda = číselně vyjádřené množství peněz, které dostane pracovník za svou práci

Reálná mzda = vyjadřuje, co si pracovník může za tuto mzdu koupit

- **TRH PRÁCE** = sleduje se na něm pohyb pracovní síly, je omezený:

N větší než P = příjem cizinců

N menší než P = vznik nezaměstnanosti

$N = P$ prakticky neexistuje

PŘÍRODNÍ ZDROJE (PŮDA):

- Nejtypičtějším přírodním zdroje je PŮDA
- **Kdo vlastní půdu - má výsadní postavení (monopol)** = může si diktovat podmínky prodeje a nájmu

• **CENA PŮDY** → při prodeji = **TRŽNÍ CENA**

→ při pronájmu = **POZEMKOVÁ RENTA**

• **POZEMKOVÁ RENTA:**

1. **Absolutní** - výnos, který má **každý pozemek** (souvisí s monopolem vlastnictvím půdy)
2. **Diferenční** - výnos, který vyplývá z **bonity (kvality) půdy** (např. pro zemědělství, stavebnictví, atd...) = **u různých pozemků je různá**

• **TRH PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ** = trh s nerostným bohatstvím, největší objemy obchodů probíhají na **celosvětových komoditních burzách** = vytvářejí se zde **celosvětové ceny** (např. Londýnská burza)

KAPITÁL

- **KAPITÁL** = **vše, co vkládáme do výroby, aby vznikly další hodnoty** (peníze, které přinášejí další peníze)

- bez kapitálu se nedá vyrábět
- kapitál se dá hromadit a akumulovat

- **ROZDĚLENÍ KAPITÁLU:**

1. **vlastní** (kapitál majitele firmy) **a cizí** (kapitál, který poskytl jiný subjekt)
2. **finanční** (peněžní podoba, př. vklady) **a reálný** (fyzická podoba - př. stroje)
3. **nehmotný (know - how)** - zkušenosti, autorská práva, licence

- **CENA KAPITÁLU:**

→ **úrok** = cena kapitálu vloženého do nějaké finanční instituce, např. do banky (peníze se vydělávají „samy“)

→ **zisk** = cena kapitálu, kterou očekává vlastník při aktivním podnikání

- **TRH KAPITÁLU = finanční trhy** (BCP, devizové burzy, banky, investiční fondy, penzijní fondy, pojišťovny atd...)

INFORMACE

- Ekonomické procesy jsou složité a bez informací by nemohly probíhat
- **Know-how, software**, atd...
- **Cena informace je kolísavá** = neplatí „čím více, tím lépe“ jako u ostatních VF

- Spousta informací **rychle zastarává a ztrácí tak svou hodnotu**, musí být nahrazena informacemi novými

2) ROZDĚLOVÁNÍ A PŘEROZDĚLOVÁNÍ

- **Ti, kdo vložili do výroby své VF** (zaměstnanci, podnikatelé, majitelé přírodních zdrojů) **získávají ROZDĚLOVÁNÍM svůj podíl = MZDU, ZISK, RENTU, ...** → **část svého podílu odvádějí do veřejných rozpočtů** ve formě daní (SR, rozpočty krajů a místní rozpočty), **které zajišťují PŘEROZDĚLENÍ ostatním členům společnosti**, kteří se na výrobě nemohou podílet (děti, staří lidé, nemocní, nezaměstnaní, ženy na MD, ...)

3) SMĚNA

- **Proces, ve kterém nabízející** (výrobci, obchodníci) **hledají poptávající** (kupce, spotřebitele) **na své zboží a služby, aby realizovali svůj zisk**
- *Opačný pohled:* **proces, kdy kupující hledají na trhu to, čím chtějí uspokojit své potřeby**
- **MÍSTO SMĚNY = trh**
- Statky a služby se směňují za **PENÍZE** (popř. zboží za zboží = barter)

4) SPOTŘEBA

- **Proces uspokojení potřeb**
- **ČLENĚNÍ:**

a) spotřeba konečná - uspokojení potřeb jednotlivých lidí

b) spotřeba výrobní - uspokojení potřeb firem, aby mohli dále vyrábět a podnikat

- **spotřeba jednorázová** - statek je spotřebován okamžitě (např. jídlo, pití apod.)
- **spotřeba dlouhodobá** - statek se spotřebovává delší dobu (např. oblečení, televize apod.)